

A vércse és ölyv kártékonyságáról.

A vércséről, erről az ártatlan egérfogó és bogarászó madárról, többnyire minden zoológus azt mondja, hogy ez egy igen hasznos állat, amely a vadászatnak alig, hogy valami kárt okoz. Igaz, hogy a földesgazdának hajt némi hasznot az egerek, poczkok és bogarak fogyasztása által, de viszont haszonhajtó (?) működését, mint ilyen, igen kérdésessé teszi a mezőgazdaságra nézve feltétlenül hasznos földönfészkelő madarak fiókáinak pusztítása folytán. Mennyi, de mennyi pacsirtacsalád esik ennek a kis zsvány vérszomjának áldozatul! Hajlandó vagyok hinni, hogy a mezei pacsirta: a „mezők költészetének“ napról-napra való kevesbedésére főleg a vércse pusztításaival áll összefüggésben, bár nem akarom állítani, hogy az öreg, jól repülő pacsirták is áldozataihoz tartoznak; de jaj a fészekbeli apróságoknak! De vadasterületen, hol foglyok és fáczánok tenyésztetnek, — jaj azok kicsinyeinek is, ha a vadászterületen vércsek fészkelnek! Sajnos, igen sok idevágó tapasztalatot jegyezhettem fel vadásznaplómban s immár meggyőződéssé vált bennem, hogy a foglyok és fáczánok, mikor még aprósak, a vércse majdnem kizárólag ilyeneket hord fészkebe vérszomjas fiainak. Sok vércsefészket megvizsgáltam a szaporítás idejében, de fogoly- és fáczán-csirkéken kívül azokban alig volt más préda, csak nagyon kevés más madár s igen ritkán egér. Megengedem ugyan, hogy vadszegény helyeken ez másként van, de ahol vadat tenyésztetnek, az állapot mindig ugyanaz: fáczán- és fogolyfiók pusztítás. Aki talán kételkednék állításaim igazságában, nézzen csak utána, mi mindent lehet találni vércsefészkekben: mennyi ott a fiókfogoly- és fiókfáczánfej! Akárhány vércsefészket megvizsgáltam a gödöllői vadászterületen, hasonló észleletekkel gazdagíthattam tapasztalataimat. Egy ízben — a többek közt — Wagner Keresztély nevű derék vadőrömmel egy vércsefészket vizsgálván meg az isaszegi pagonyban, abban nem kevesebb, mint 11, mond *tizenegy* kisfáczán fejét találtunk, pedig a vércsefiak alig voltak még egy hetesek. Elképzelhető ebből, mennyit pusztít csak egyetlen vércsepár is, míg fiai felnevelését bevégezi! Hát ez az a „hasznos“ bogár- és féregpusztító madár?! No köszönöm! Én ugyan hasznos működését csak ólommal szoktam meghálálni s másra nem is érdemes s aki másként cselekszik, az a tapasztalatlan könyvrők bebeszéléseinek esik áldozatul. Ugyanolyan szép dolgokat mesélnek némelyek az *ölyvekről* is (eltekintve a praktikus vadászoktól) s állítják körömszakadtáig, hogy ezek a madarak is milyen hasznosak. Persze hogy hasznosak, ha ki vannak tömve a *Lendl* tanár úr laboratóriumában, ilyképen ártalmatlanokká tétetvén. Hanem amíg ki ninesenek tömve, ép oly gaz rablók, mint a többi görbeorrú individuumok. A könyvrők azt állítják (*Lakatos Károlyt* kivéve), hogy az ölyvek legnagyobb részt egerekkel élnek és ilyet igen sokat fognak: 50,000-et egy esztendőben egy familia; azután meg, hogy ürgét, poczkot fogdosnak és különféle igen hasznos tengeri herkentyüket. Én egészen másképp tudom. Tizennyolcz év alatt elég sok ölyvet lőttem ki fészekből és a bagoly-gunyhó mellől is lesóztam tucatszámra őket, de a gyomorvizsgálatok alkalmával egészen más tapasztalatokat tettem, mint a szobatudomány matadorai nagyrészt. Egeret ugyanis igen ritkán, de annál több nyúl, fáczán és fogolyradékot találtam az ölyvek gyomrában. Kérdem most már: mi jögon védi újabban a törvény az ölyveket? Avagy talán a vadászat érdekei elenyésző csekélységek a mezőgazdaság érdekeivel szemben!? Jó lesz azt megszívlelni minden ölyvfiskálisnak, hogy a vadászatnak hazánkban immár nemzetgazdasági jelentősége van s mint ilyennek, érdekei ép úgy védelmet követelnek, mint más nemzetgazdasági ágé!

Nagyon helyes volna, ha e lap hasábjain minden igaz vadász tapasztalataihoz képest kifejténé nézeteit egyes madarak állítólagos hasznossági, avagy kártékonyssági kérdésének tisztábazatala végett; így a könyvrők is sok becses és igaz adat birtokába jutnának.)*

Vadászüdvvvel

Storcz Mátvás,

cs. és kir. udvari vadász.

EGYESEK.

Adat az egérfélék anyai szeretetéhez.

Nemcsak a szakember, de a köznép előtt is általánosan ismeretes, hogy a kutya- és a macskafélék kölykezési helyük fölfedeztetése, illetve kölykeik veszélyeztetése esetében, tehetetlen kölykeiket szájukba veszik és azokat más, biztosabb helyre cipelik. Az egérféléknek ilyen szokásáról még nem hallottam, sőt Brehm nagy művében sem tesz ilyenről említést. Az egérfélék természetrajzát vélem tehát egy erre vonatkozó adattal gyarapítani, ha leírom az esetet, melynek tulajdonképeni okozója én voltam és mely szemem előtt folyt le. Kis-Ázsiában egy ritkás bükkerdőben bogarásztam; amint egy a földön heverő száraz fatörzst megfordítok, egy egér ugrott fel a törzs alatt rejtve volt fészkeről és ziháló testéről láthattam, hogy mennyire meg volt rettenve szegényke. A hazai erdei egereket, ha nem is mind névről, de látásból eléggé ismerem arra nézve, hogy állíthassam, miszerint a kérdésben forgó egér hazánkban aligha fordul elő. Miután a későbbi fejleményekből kifolyólag az egeret el nem pusztítottam, azért tudományos név nem is tudom megmondani. Amint tehát az anyaegér fészket, melyben 5 meztelen és vak fia volt, veszélyben látta, némi ide-oda ugrándozás után hozzálátott fiainak biztonságba helyezéséhez. Jóllehet én a fészektől alig két arasznyira leültem, hogy a továbbiakat megfigyeljem, közellétem a gondos egéranját egy pillanatra sem zavarta, mintha tudta volna, hogy életét részemről veszély nem fenyegeti. Fiait egyenként gyengéden szájába fogta és azokat rövid ugrásokkal, tőlem mintegy négy lépésnyire, egy helyre vitte, hol azokat a bőven heverő lehullott falevelek alá rejtette. Nem telt bele 15 perc és az 5 egérke egymás mellé volt hordva. Ekkor én a kis egereket mind egyszerre visszavitettem a fészekhez és ott jó vastag levélréteg alá rejtettem. Csakhamar megjelent a fiaiért aggódó anya is, elkezdett szimatolni és amint fiait megérezte, befúrta magát a levélréteg alá és ismét elkezdődött a mentési munka, úgy, mint első ízben. E munkája közben akárhányszor kezeim mellé került, úgy, hogy minden nehézség nélkül megfoghattam volna, vagy midőn a levélréteg alatt volt, egy ütással életét vehettem volna; de hát nem lett volna-e a legnagyobb szívvelenség a saját életét miibe sem vevő és csupán fiai biztonságáért remegő kis jószágot elpusztítani? Megelégedtem e gyönyörű kis jelenet megfigyelésével és az újra elhordott egérkéket többé nem bántottam pihenő helyükön. **M.**

A darazsak fontossága Új-Seelandban. A rovarok legfontosabb feladata a természet háztartásában a növények beporzása. Ugyanis a rovarok legnagyobb része, különösen a hártás szárnyúak, a Hymenoptera, felkeresik a virágokat, hogy a kehely fenekén levő mézcseppeket összegyűjtsék s míg a virág belsejében tartózkodnak, szőrös testükre meglehetősen mennyiségű virágpors tapad. Ha már most egy másik virágba igyekeznek behatolni, megérintik a virág bibéjét s testükről néhány porszemese a ragadós nedvvel

*) Mi szívesen nyitunk tért.